

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. VIII. De Restitutione ob Simoniam facienda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

esse juramento Clerici, & ipsius nunciorum, nisi aliud suadeant circumstantiae.

ARTICULUS VIII.

De Restitutione ob simoniam facienda.

- I. *Simonia habetur per studiosam voluntatem emendi, vendendi, aut permutandi pretio temporali rem spirituales, aut spirituali annexam, sive pretium sit a manu, sive a lingua, sive ab obsequio.*
- II. *Ad simoniam requiritur pactum saltem implicitum, seu animus obligandi alium ad conferendam rem sacram propter temporalem, aut e contra.*
- III. *Dividitur Simonia in Mentalem, Conventionalem, & Realem. Mentalis autem requirit actionem externam positam animo simoniaco. Simonia Confidentialis in Beneficiis potest esse sive Mentalis, sive Conventionalis, sive Realis. Qualibet istarum est casus reservatus, sed poena Simoniacorum incurruntur solum a Simonia reali in Beneficiis.*
- IV. *Simonia prohibetur tam jure Divino, ac Naturali, quam Humano. Aliqua tamen simonia est solum jure Ecclesiastici, & in hac dumtaxat dari potest materia parvitas.*
- V. *Materia Simonia est res sacra, seu quomodocumque Spiritualis, ac supernaturalis, puta Sacramenta, Reliquia, Beneficia, Prastimonia, Sacramentalia, &c.*
- VI. *Quid de Cappellaniis, de Commendis, de Vicariatu Episcopi, de Rectoriis Hospitalium, de labore in administrandis Sacramentis, & de rebus consecratis?*
- VII. *Quid de alliciente alium rebus temporalibus ad conferendas res spiri-*

uales? *Quid de reportante stipendium propter concionem, aut pro docenda Theologia?*

- VIII. *Quid de transferente jus patronatus sive reale, sive personale propter pretium? Quid de resignante similiter Beneficium? Quid de commutante res spirituales lucrum afferentes?*
- IX. *Quanam Pensio sit materia Simonia? Quanam etiam Resignatio Beneficiorum? Quanam redemptio vexationis licita est in Beneficiis? Quanam etiam transactio inter litigantes?*
- X. *Pro actibus jurisdictionis Ecclesiastica nihil accipi potest. Quomodo pro dispensationibus a Curia Romana aliquid accipitur?*
- XI. *Num Pontifex possit simoniam incurrere etiam juris Ecclesiastici?*
- XII. *Excusaturne a Simonia juris humani, qui illam sciente, & dissimulante Pontifice exercet?*
- XIII. *Sex de causis, seu titulis excusari potest a simonia, qui dat temporale occasione spiritualis; nempe titulo sustentationis, liberalitatis, laboris extrinseci, privationis alicujus lucrari, redemptionis vexationis injusta, & ratione consuetudinis.*
- XIV. *Qui, verbi gratia, celebrat, si detur stipendium, aliter eo die non celebraturus, non habet pro motivo secundario presse dicto stipendium, sed solum pro motivo excitante, & occasionali; aliter esset simoniacus.*
- XV. *Quanam redemptio injusta vexationis licita sit?*
- XVI. *Simoniace datur pecunia intercessori immediato ad Beneficium obtinendum. Sed quid si detur intercessori mediato?*
- XVII. *Beneficii collatio facta Titio ignoranti Simoniam ab alio commissam ad tale Beneficium obtinendum est irrita, nisi in fraudem simonia committatur, aut nisi electus resistat. Gaudet tamen hic beneficio triennalis pos-*

possessiois .

XVIII. Quanam censura ferantur in Simoniacos? Quanam actus simoniaci sint invalidi; & quanam restitutio eis imponatur?

XIX. Pretium simoniace acceptum dantine, an pauperibus restituendum est?

XX. Pretii hujus restitutio facienda est, etiamsi non detur obligatio ex iustitia ponendi rem sacram, qua venditur.

XXI. Quid si conferens rem sacram privet se in gratiam alterius commodo aliquo sive temporali, sive spirituali?

XXII. Qui rem sacram emit, illam non tenetur restituere, quamvis vendens teneatur restituere pretium, quod pro illa accepit.

XXIII. De Restitutione ob usuram faciendam remissive.

I. FUSE egimus de Simonia in tertio ex Opusculis Theologico-Moralibus, agentes de Beneficiis Ecclesiasticis: Hic ea omnia digna quidem scitu paucis perstringimus, ut innotescat, quanam restitutio ob tale scelus facienda sit.

Quæritur primo, Quid sit Simonia?

Respondeo, Simoniam esse *Sacrilegium consistens in studiosa voluntate emendi, vendendi, seu permutandi pretio temporali rem sacram, seu spiritualem, vel spirituali annexam*. Appellatur autem Simonia a Simone mago, qui Actor. 8. emere volebat Dei donum, seu Spiritum Sanctum. Ita communiter cum Less. lib. 2. disp. 33. Bonac. tract. 2. quæst. 1. & aliis. Explicatur isthæc definitio, dicitur esse *Sacrilegium*, quia opponitur virtuti Religionis æstimare res sacras tanquam profanas: Dicitur *Consistens in studiosa voluntate*, tum quia etiam mentaliter committitur Simonia; tum etiam quia

Pars III.

magna ex parte pendet ex intentione operantis, ex Cap. Tua nos, De Simonia; nam si tradens, verbi gratia, pecuniam non det animo emendi rem sacram, sed alio titulo, non committit Simoniam. Dicitur *Emendi*, aut *Vendendi*, &c., quo significatur committi simoniam per quemcumque contractum onerosum, & non gratuitum. Dicitur *Pretio temporali*, nam si detur spirituale pro spirituali, extra materiam Beneficialem, non est Simonia, quæ præcisè consistit in hoc, quod credantur spiritualia posse pretio temporali compensari. Est autem pretium temporale triplex, scilicet muneris, linguæ, & obsequii, seu pretium a manu, a lingua, & ab obsequio; Pretium muneris, seu a manu, est pecunia, equus, vestis, & alia, quæ solent vendi: Pretium linguæ est laus, vel vituperatio, patrocinium Advocati, commendatio apud Principem: Pretium obsequii dicitur ministerium aliquod in rebus temporalibus, ut est famuli, Æconomi. Dicitur *Rem sacram, seu spiritualem*, quia res mere temporalis non est materia simoniæ: cum Simonia in eo consistat, quod res spiritualis putetur posse pretio æstimari: Dicitur autem res spiritualis non quodcumque est incorporeum, sed quod est aliquo modo supernaturale, ut sunt Virtutes supernaturales, Gratia gratis data, Sacramenta, Consecrationes, & omnis usus potestatis supernaturalis. Dicitur demum *Vel spirituali annexam*, seu quæ connexionem habeat cum re spirituali; Quod tripliciter accidere potest ex Less. antecedendo, comitando, & consequendo; Antecedit enim, verbi gratia, rem spiritualem Juspatronatus, quia supponitur præsentationi ad Beneficia; item vestes Sacræ, Tempia, Altaria, quippe quæ referuntur ad Missam; Comitatur rem spiritualement labor in ministerio Sacramentorum;

Z Con-

Consequitur rem spiritualement Beneficium Ecclesiasticum, quia supponit divinum Officium Sacrum, propter quod datur.

II. Ex quibus sequitur primo, non esse Simoniam vendere doctrinam; quamvis enim sapientia non possit auro aestimari, non tamen in hoc fit ulla irreverentia divino dono, etiamsi supernaturaliter collato, cum possit sapientia aliter comparari. Sequitur secundo, in statu purae naturae, in quo nihil supernaturale daretur, impossibile fore Simoniam. Sequitur tertio, esse a labe simoniae immunem, qui dat alicui Beneficium Ecclesiasticum, ne sibi noceat, aut ut sibi saveat, si nullum intercedat pactum, nec intentio illum obligandi: Contra vero committitur Simonia, si intercedat pactum, aut intentio illum obligandi, *sive temporale detur in pretium, sive tanquam motivum conferendi spirituale, sive etiam quando temporale est gratuita compensatio pro spirituali, aut e contra*, ut dicitur in propof. 45. damnata ab Innoc. XI. Quare, ut notat Less. cap. 31. dub. 20., ad Simoniam requiritur, ut adsit intentio obligandi, & quoddam tacitum pactum, quia hoc est pecunia possidere Spiritum Sanctum, quod volebat Simon Magus; Idcirco dare temporale non tanquam pretium, sed ut motivum, per quod intendas alium obligare ad dandum spirituale, procul dubio est Simonia: Contra tamen si des temporale omnino gratis, quamvis ab illo speres aliquod spirituale. Sicut neque est simonia, si in eas pactum de danda sustentatione congrua Sacerdoti pro Missa, pro Litanis, &c., quia est debita jure naturali sustentatio laboranti, ut infra dicemus. Est pariter Simonia, si des temporale in gratuitam compensationem pro spirituali, putando quod possit compensari, seu aequè pensari temporale cum spirituali, seu obligatio or-

ta ex dono temporali cum collatione doni spiritualis; Sed non est Simonia inservire Episcopo, non quidem animo obligandi, ut tibi conferat Beneficium, sed animo ostendendi idoneitatem ad inserviendum Ecclesiae, a qua Episcopus moveatur ad conferendum tibi gratis Beneficium; In quo tamen casu Episcopus esset simoniacus, si Beneficium conferret in gratuitam compensationem pro servitio sibi praestito.

III. Queritur secundo, Quotuplex sit Simonia?

Respondeo, esse triplicem, Mentalem, Conventionalem, & Realem. Simonia mentalis non est intelligenda, quae solum mente concipitur sine actu externo; quia Simonia, quae subjacet poenis Ecclesiasticis, non potest in solo actu interno consistere, cum Ecclesia non judicet de internis; Et saltem de facto non reservat peccata mere interna, quamvis juxta sententiam Vasq. possit ea reservare; Sicut potest dispensare vota interna: Quare pro Simonia mentali venit actio externa, quae fit animo simoniaco, quamvis ipsa secundum se labem Simoniae non praeferat; ut si Sacerdos accipiat elemosynam, quae datur pro missa, tanquam pretium missae; vel si quis ad Chorum accedat intendens distributiones accipere, non tanquam sustentationem celebrantis, & canentis, sed tanquam pretium celebrationis, & Divini Officii, nullo de hoc dato externo signo; Ad eum modum, quo dicitur Sacrilegium mentale committere, qui expuit in Ecclesia animo illam contemnendi, quamvis non prodat sacrilegam hanc intentionem. Quod si quis per actionem spiritualement principaliter intendat commodum temporale, verbi gratia celebret principaliter propter stipendium, secus non celebraturus, aut e contra per actionem temporalem intendat principaliter aliquid

quid spirituale, ut qui Episcopo infer-
vit principaliter ad obtinendum Bene-
ficio, Simoniam mentalem commit-
teret, quia dum dat spirituale princi-
paliter propter temporale, videtur vel-
le unum cum alio commutare, & ma-
gis aestimare temporale, quam spiri-
tuale, nam Propter quod unumquod-
que tale est, & illud magis.

Si tamen quis primario celebraret
intendendo cultum Divinum, & se-
cundario, ac occasionaliter stipendi-
um, Simoniam non committeret, esto
verum sit, quod si hic non haberet
stipendium, a celebratione missa ab-
stineret.

Simoniam Conventionalis consistit in
pacto, seu conventionem expressa, vel
tacita commutandi spirituale cum tem-
porali. Demum realis Simoniam habe-
tur per hoc, quod de facto tra-
datur, vel accipiat res spiritualis pro
temporali, aut e contra.

Rogabis primo, Ad quod genus Si-
moniam reducatur Simoniam Confiden-
tialis in Beneficiis, seu Confidentialis
beneficialis?

Respondeo, aliquando reduci ad
Mentalem, aliquando ad Conventio-
nalem, aliquando ad Realem. Est enim
Simoniam Confidentialis mentalis
resignare, verbi gratia, beneficium in-
tentione obligandi alterum ad solven-
dos fructus, aut pecuniam, sed non
manifestando illi suam intentionem.
Est vero Conventionalis, si pactum
ineas resignandi Beneficium, vel con-
ferendi, vel aliquem presentandi, aut
instituti ad hoc, ut Beneficium tibi,
vel alteri restituatur, vel ut sibi, vel
alteri pars fructuum tradatur: Est de-
mum Realis, si Beneficium re ipsa re-
nunciatur, vel conferatur cum tali pa-
cto. Verum ad incurrendas penas
latas a Pio IV., & a Pio V. contra com-
mittentes Simoniam confidentialem in
Beneficiis requiritur ipsa realis receptio
Beneficii in confidentiam: Hæc autem

quatuor modis contingere potest:
Primo, si recipiatur Beneficium ab al-
tero, qui illud resignet cum spe, &
confidentia, quod recipiens Benefici-
um illud postea dimittat, vel solvat
fructus in favorem resignantis, aut al-
terius, quem resignans destinaverit;
Nec est necesse, quod tale pactum
sit expressum, sed satis est, si resi-
gnans cum hac spe resignet, & resi-
gnatarius advertat talem animum resi-
gnantis, etiamsi ipse talem animum
non habeat; quia sic censetur tacite
in illum animum consentire, & Simo-
niam committere, non quidem dire-
cte, sed indirecte, quatenus ad illam
concurreret; Quicquid sit, an hic ex-
communicationem tunc incurreret?
quod discutit Suarius disp. 22. de Cen-
suris sect. 6. n. 18. Secundo, com-
mittitur Simoniam confidentialis in Be-
neficiis, si quis conferat Beneficium
alteri sub dicta spe, & confidentia,
quæ scilicet implicitum pactum conti-
neat. Tertio, si quis eligat aliquem
ad Beneficium sub eadem spe. Quat-
to, si Patronus, licet laicus, aliquem
presentet cum præfata spe.

Rogabis secundo, Num Simoniam fi-
cta reducatur ad Conventionalem; ut
si quis promittat Beneficium pro pe-
cunia, intentione solum recipiendi
pecuniam, non tradendi Beneficium?

Respondeo cum communi contra
Navar. negative; Simoniam enim ficta
non est Simoniam; sicut homo pius
non est homo, & consequenter ad
nullam Simoniam speciem reduci debet.
Ex quo fit, quod simoniacus fictus
penas contra simoniacos latis non
incurrat.

Notandum tamen, quod Clemens
VIII. prohibuit, ne Regulares absol-
vant non solum a quavis Simoniam rea-
li, sed etiam a confidentia beneficiali,
unde quælibet confidentia beneficialis
etiam mentalis, & conventionalis,
quæ in opus externum prodit, est

casus reservatus, licet poenae a Pio IV., & V. latae restringantur ad Realem. Nonnulli tamen putant solum confidentiam Beneficialem realem a Clem. VIII. reservari; quia sola haec habet annexam censuram, & casus Pontificii reservati universim censuram habent annexam. Advertit autem Suarius loco laudato, censuram latam a Pio V. adversus committentes crimen Simoniacae Confidentiae beneficialis incurri dumtaxat a recipientibus beneficium sub confidentia, non a dantibus, quia homines procliviores sunt ad recipiendum, quam ad dandum.

IV. Queritur tertio, Quomodo jure simonia prohibeatur?

Respondeo, prohiberi jure Divino, naturali, & humano: Divino quidem, tum quia 1. & 3. Regum reprehenditur Jeroboam, quod daret Sacerdoti pretium; tum etiam quia Christus Dominus Matth. 10. dixit, *Gratis accepistis, gratis date*. Jure etiam naturae, quia ratio dicitur Sancta sancte tractanda; non tractantur autem sancte, si permutentur pro re temporali, quae vilis est, juxta illud, *Quis non putet vile esse, quod venditur?* Unde Actor. 8. D. Petrus dixit Simoni mago: *Pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri*. Demum jure humano prohibetur in toto titulo de Simonia.

Notandum autem, aliquam Simoniam solo jure humano prohiberi; Sicut enim dum Papa prohibet, ne ab Ecclesia quisquam extrahatur in reverentiam Ecclesiae, committitur Sacrilegium, si aliquis extrahatur, quod tamen praecisa Papae prohibitione non esset Sacrilegium; ita dum Papa prohibet, ne res aliqua temporalis spiritali annexa vendatur in reverentiam talis rei, committitur Simonia, si vendatur; quae Simonia jure tantum humano est talis, nam praecisa tali prohibitione non esset Simonia; Unde o-

ritur alia celebris divisio Simoniae in Naturalem, & Ecclesiasticam, seu in Simoniam juris Naturalis, quae scilicet jure naturali prohibetur, & juris Ecclesiastici, quae scilicet prohibetur jure humano.

Hujusmodi autem Simoniae jure tantum humano prohibitae plures sunt. Primo juxta sententiam Navar., & aliorum communiter tamen rejectam, si vendantur Beneficia, (non quidem ratione tituli, quod sane jure Divino prohibetur,) sed ratione fructuum temporalium, & emolumentorum, sicut venduntur vasa sacra ratione materiae: Communiter tamen Doctores apud Less. cap. 35. dub. 2. censent etiam hoc pacto invendibilia Beneficia jure divino, quia dum venduntur ratione fructuum, venditur jus ad fructus; sed jus ad fructus habetur ratione officii spiritualis; ergo sic venderetur officium spirituale, quod jure divino est illicitum. Illud certissimum est, esse contra justitiam, si sic vendantur Beneficia: damnata quippe est ab Alex. VII. propos. 22. dicens, *Non est contra justitiam Beneficia Ecclesiastica non conferre gratis, quia collator non exigit pecuniam pro collatione Beneficii, sed veluti pro emolumento temporali, quod tibi conferre non tenebatur*; Cum enim gratis ea dari debeant, contra justitiam est aliquid pro eis accipere, si talis Simonia sit juris divini, siue solius juris humani.

Secundo, est Simonia solius juris humani permutatio Beneficii cum alio Beneficio facta propria auctoritate. Tertio, resignatio Beneficii propria auctoritate facta cum reservatione pensionis. Quarto, acceptio alicujus rei occasione examinis, ex Trident. sess. 24. cap. 15. Quinto venditio officiorum Ecclesiasticorum spiritalium, seu habentium onus spirituale, necnon venditio Officii Dispensatoris, seu Procuratoris, aut Aeronomi, sicut etiam De-

Defensoris, seu Syndici, aut Judicis, aut Primicerii, seu Magistri Chori, cujus est Clericos instruere, & Chorum dirigere.

Notandum demum, non dari in Simonia juris naturalis parvitatem materiae; Nam si pro re spiritali detur modica pecunia, major irreverentia irrogatur rei sacrae; Unde fit, excommunicationem latam contra Simoniacos incurri, etiamsi pretium, quod traditur, modicum sit: Et idem dicas si res spiritalis sit parva; Quicquid in contrarium sentiant nonnulli apud Ugolin. de Simonia cap. 16.; nam semper habetur tota malitia Simoniae consistens in hoc, quod temporale aequae pensetur, ac spirituale: Sicut non datur parvitas materiae in perjurio, quia quamvis in re levi juretur falsum, habetur tamen semper eadem malitia perjurii per hoc, quod Deus in testem falsi adducatur: Contra vero in furto levi, verbi gratia, quamvis habeatur injustitia, habetur tamen injustitia levis, seu damnum leve, & ideo datur parvitas materiae; Sicut etiam datur materiae parvitas in Simonia, quae sit solius juris Ecclesiastici, puta si detur modicum quid pro consequendo officio Aeronomi, ut notat Bonac. cum aliis.

V. Quæritur quarto, Quænam sit materia Simoniae?

Respondeo esse rem sacram, seu quocumque modo spiritualementem, & supernaturalem; cum Simonia opponatur Religioni, & cultui debito rebus sacris. Hinc primo est materia Simoniae gratia sanctificans; ut si vendatur Baptismus, vel Absolutio Sacramentalis. Secundo Eucharistia, si verbi gratia vendatur ad magicas artes. Tertio Reliquiae, & earum retentio, sunt enim res sacrae, nec expetuntur, nisi ob sanctitatem ejus, cujus sunt reliquiae. Quarto Præstimoniam, quæ tanquam Beneficia conferuntur a solis

Pralatis Ecclesiasticis, & instituta sunt ad alendos in studiis Clericos pauperes, ut possint inservire Ecclesiae; Pius enim V. adjunxit illis Officii divini obligationem, & ideo hujusmodi Beneficia habent titulum spiritualementem.

VI. Quinto, Cappellaniae collativae, seu erectae auctoritate Episcopi, non tamen non collativae, ex Pal.; quamvis gratis dari debeant, unde citra Simoniam, sed contra justitiam venderentur.

Item Commendae spirituales, seu Vicariae, quæ pariter habent pensum Canoniarum horarum, & administrationem Sacramentorum: Commendae vero militares Equitum Hierosolymitanorum non sunt materia Simoniae, quia non sunt quid spirituale, & conferuntur solum titulo laico in stipendium pro temporalibus servitiis, quamvis non dentur nisi Religiosis professis. Vicariatus autem Episcopi materia quidem Simoniae est, cum jurisdictionem habeat spiritualementem; at qui illum emit, probabiliter non tenetur resignare, ut docet Sanch. lib. 2. Opusc. cap. 3. dub. 113. contra Navar. & Lopez, eo quod non sit Beneficium.

Sexto, Rectoriae, seu Officia regendi, & gubernandi Hospitalia Episcopi auctoritate erecta; Et ratio est, quia habent spiritualementem administrationem annexam; sed si tantum habeant administrationem temporalem, & curam infirmorum.

Septimo, Sacramenta, vel Sacramentalia, aut ipsorum usus, quamvis non committatur Simonia accipiendo aliquid pro materia remota Sacramentorum, videlicet pro pane, oleo; Nec in Matrimonio pro ejus materia proxima, scilicet pro traditione corporum, quia talis traditio non est actus potestatis spiritalis, ut notat Suar. lib. 4. cap. 11.; Nec si aliquid accipiat pro labore, & defatigatione extraordinaria in Sacramentis administrantibus.

strandis; Dicitur autem labor extraordi-
narius, qui per accidens conjungi-
tur cum Sacramentorum administratio-
ne, & sine quo adhuc Sacramenta
administrari possent; verbi gratia, si
longum iter faciendum sit, ut missa
celebretur: Pro labore autem intrinse-
co, seu necessario requisito nihil ac-
cipi potest, ex regula Urbani in Cap.
Si quis objecerit 1. quæst. 3., ubi dicitur,
Qui horum alterum vendiderit, sine quo nec alterum provenit, neutrum invenditum derelinquit; Unde nihil accipi potest, aut tradi pro functionibus Ordinum, puta pro lectione Epistolæ facta a Subdiacono, pro Divinis Officiis persolvendis, pro recitatione litaniarum, &c., & aliis privatis orationibus, quæ impulsu Spiritus Sancti fiunt, & ad spiritualem effectum ordinantur: Potest tamen accipi ab administrante Sacramenta, & a persolvente Divina Officia solum id, quod præcise requiritur ad sui sustentationem, quamvis aliunde habeat, unde sustentetur; Nam sicut gratis dicitur laborare Artifex, cui dantur tantum necessaria ad sustentationem, ita in casu nostro; Immo sustentatio potest deduci in pactum, ex Bonac. hic, Suar., Valent. contra Sylvest., & alios; quibus videtur favere D. Th. 2. 2. quæst. 100. art. 3., Et ratio est, quia quilibet in pactum deducere potest, quod sibi jure naturæ debetur, sicut est sustentatio.

Octavo, omnes res consecrata, ut Calix, Ecclesiæ, &c., ratione materiæ vendi possunt, nisi specialiter prohibeatur; Sicut prohibetur in jure Canonico venditio sepulturæ, etiam ratione soli; sic etiam Chrismatis, balsami; Et Romæ specialiter prohibetur venditio effigiei Cereæ (dictæ Agnus Dei) benedictæ, ad vitandum periculum Simonix, etiamsi non vendatur pluri ob consecrationem; Consuetudo tamen obtinuit vendendi ad Cap-

pellam extruendam cum sepultura certum locum Ecclesiæ, vel Cæmeterii, quæ consuetudo, si fuit legitime præscripta, potuit abrogare jus humanum.

Neque dicas, si potest sine Simonia vendi Calix ratione materiæ, quare non potest vendi actio, verbi gratia, sacrificandi ratione laboris intrinseci annexi?

Respondeo cum Suar. cap. 14. disparitatem esse, quia in primo casu materia antecedit spirituale, nec valorem suum amittit per conjunctionem cum spirituali; in secundo casu labor non antecedit actionem sacrificandi, sed ipsam comitatur, & veluti cum illa permiscetur, & fit totum quoddam quasi spirituale, unde fit invendibilis jure Divino: Quare vendi possunt ratione materiæ solum quæcumque antecederent sunt connexa cum spiritualibus, ut Calix consecratus &c., qui scilicet antecederent ad consecrationem est pretio æstimabilis, & eatenus vendi potest; prout dicemus de bonis, quibus annectitur Jus patronatus, quin tamen ipsum Jus patronatus vendi possit.

Nono, Quæcumque concomitanter sunt annexa cum spiritualibus, ut labor intrinsecus rei sacræ, vendi non possunt, nec vendi possunt quæcumque sunt annexa rei sacræ consequenter, ut Beneficium, in quo jus ad fructus consequitur ad officium spirituale. Ratio est, quia hoc jus pendet a re sacræ, sicuti accessorium a principali; Et aperte constat id non licere ex illa regula in cap. *Si quis objecerit* 1. quæst. 3. *Qui horum alterum vendiderit, sine quo nec alterum provenit, neutrum invenditum derelinquit*.

VII. Decimo, qui promittit alteri aliquid temporale cum pacto, quod bonum opus aliquod faciat, verbi gratia, quod fiat Christianus, quod recitet rosarium, &c., est simoniacus obligando alterum ex contractu oneroso;

so; Si tamen promittatur aliquid sub conditione, quod fiat opus spirituale, intendendo tantum spirituale bonum operantis, non est Simonia: Verbi gratia, si dicas sine ullo pacto, Dabo tibi centum, si fias Christianus: Etenim in hoc secundo casu non habetur contractus onerosus, sed liberalis donatio facta animo alliciendi illum ad opus spirituale. Ita Bonac. quæst. 4. §. 7. & Less. dub. 12.; Ubi docet, aliud esse offerre aliquid ad alliciendum animum alterius, ut ponat opus bonum, aliud esse offerre aliquid ad obligandum illum, ut ponat opus bonum, quod ipsimet donatario prodest.

Undecimo, Aliquid tradere pro ingressu in Religionem, vel ob professionem, tanquam pretium, est simonia. Dari tamen aliquid potest pro congrua sustentatione ejus, qui Religionem ingreditur; sic enim datur temporale pro temporali, videlicet pro onere alendi illum, sicut in matrimonio datur temporale ad onera matrimonii sustinenda.

Duodecimo; Nihil accipi potest pro concione Sacra, quippe quæ actus sacre est, cum Concionator sit veluti legatus Dei ad hoc missus; Et constat, quia Christus Dominus mittens Apostolos ad prædicandum Matth. 10. eodem modo loquitur de prædicatione, ac de curatione morborum, & mortuorum resuscitatione, dicens, *Euntes predicare, dicentes, quia appropinquavit Regnum Dei, infirmos curate, mortuos suscite, leprosos mundate, demones ejicite; gratis accepistis, gratis date*: ergo concionari non gratis, sed accepto pretio, Simonia est; Solum pro sustentatione potest aliquid accipi, & in pactum deduci, ut diximus de stipendio Missæ. Ita communiter apud Bonac. §. 10.: Contra tamen potest aliquid accipi pro docenda Theologia sive morali, sive scholastica, quia actiones magistri docentis Theologiam sunt naturales pretio æstimabiles: Idem di-

cas, si detur consilium in materia theologica pretio accepto, etiam si detur tale consilium ad pacandam conscientiam; quia consilium est aliquid naturale, quod etiam a non Theologo dari potest. Idem etiam dicas, si aliquid accipiatur pro docenda doctrina Christiana, ad instruendum intellectum, & exercendam memoriam, ut fit in scholis; Secus vero si doceas illam concionando, persuadendo, ostendendo ejus credibilitatem. Nec est simoniacus, qui vendit licentiam docendi Theologiam, aut Magisterium, seu doctoratum theologicum, cum actus docendi, ad quem doctoratus dirigitur, non sit spiritualis, secus vero pro licentia concionandi, audiendi confessiones, &c.

VIII. Decimotertio, Jus patronatus, (sicut etiam Præsentatio) cum habeat pro objecto Beneficium, est aliquid spirituale, quod vendi non potest; bona tamen, quibus Jus patronatus annexum est, vendi possunt, dummodo non plures vendantur ratione Juris patronatus annexi, quia sunt antecederet connexa cum re sacra. Notandum tamen, quod solum Jus patronatus reale, quod annectitur bonis, quæ vendi possunt, cum iis transferatur, in quibus fundatur, sicut accessorium transfertur cum principali, ut consecratio Calicis cum ipso Calice; Jus patronatus vero personale solum transferri potest per liberalem donationem, interveniente Episcopi consensu, dummodo non transferatur in Religiosos, ex cap. *Illud*, De jure patronatus.

Decimoquarto, Qui alteri resignat Beneficium, non potest quicquam exigere a resignatario ratione fructuum, quia Beneficium annectitur rei sacræ consequenter: Et ratio a priori est, quia persona privata non potest separare præbendam, seu fructus, & emolumentum ab ipso Beneficio; ergo cum non possit quicquam exigere ratio-

tionem Beneficii, nec poterit quicquam exigere ratione emolumentum, & ideo communius docent Theologi cum Cajet., Valent., Azor., Bonac. contra Ugolin., Navar., & Canonistas, quod in tali casu committeretur Simonia juris Divini. At potest Papa conferre Beneficium, reservata sibi, vel alteri pensione; quia potest separare Beneficium a fructibus; Cum enim Beneficium duo dicat, jus ad sacrum ministerium, & jus ad fructus, & hujusmodi duo jura ex auctoritate, & institutione Summi Pontificis connectantur, poterunt eadem auctoritate separari; nam res per quas causas nascitur, per easdem dissolvitur. Præterquamquod Papa si non est dominus, est saltem administrator bonorum Ecclesiasticorum cum maxima facultate, & jure; ergo potest uni Beneficium conferre cum jure ad partem fructus, alteri vero jus ad alteram partem fructus. Episcopi vero quia non possunt separare a Beneficiis emolumenta, jure positivo id prohibente, ideo nec possunt conferre Beneficia cum pensione, exceptis quibusdam casibus. Primus est, dum senex Beneficium renunciat; tunc enim nonnulli Doctores docent, posse Episcopum reservare pensionem ad vitam renunciantis propter senium. Secundus in transactionibus, & concordantibus potest pensionem personalem imponere, ex Cap. *De Casero*, ut videre est apud Suar. de Simonia lib. 4. cap. 24.

Decimoquinto, Commutari quidem potest res pure spiritualis cum spirituali, puta missa cum missa, quia non fit injuria rei sacre; ut communiter docent contra Sylvest., Armil., & alios apud Dian. part. 4. tract. 4. resol. 15., secus vero si permutetur res non pure spiritualis cum altera, puta corona benedicta materiae pretiosae cum corona vilis materiae, cui sint annexae indulgentiae; quia sic videtur permuta-

ri spirituale cum temporali: Et ideo neque etiam potest permutari, quod est spirituale antecedenter cum eo, quod est spirituale consequenter, puta Calix consecratus cum Beneficio. Quamvis autem Calix consecratus permutari possit cum alio ejusdem valoris, at ex jure positivo nullum Beneficium potest privata auctoritate cum alio commutari, ex Cap. *Quasium*, *De rerum permutatione*, & ex cap. ult. *De pactis*, ubi omnis omnino pactio prohibetur in Beneficiis. Puto proinde, quod in permutatione Beneficiorum facta privata auctoritate committeretur Simonia juris humani, non divini, ut communiter docent contra nonnullos apud Azor. cap. 12., Sicut etiam si commutentur actiones pertinentes ad provisiones Beneficiorum, ut si dicatur, Tu elige hunc, & ego eligam, vel presentabo illum.

Quod autem attinet ad Superioratus Religionum, dubium est, an includantur nomine Beneficii ad incurrendas has penas permutantium? Affirmant Suar., Navar., & alii communius contra Barbof., Bonac. quæst. 7. §. 2., Lessi. dub. 25. Azor., & alios apud Dian. part. 4. tract. 4. resol. 156., qui putant nomine Beneficii venire tantum ea, quæ rigore Beneficia vocantur, & ideo non esse simoniacum pactum, quo duo conveniant invicem ad dandum alteri suffragium pro Superioratu; Ex qua quaestione dependet illa alia, num scilicet Mediatores simoniacæ electionis ad Superioratus incidant in excommunicationem; Incidunt enim, si Superioratus habeant rationem Beneficii preesse dicti; Secus vero non incidunt.

Permutationes tamen Beneficiorum, si pure fiant, & sine pensione fieri, possunt auctoritate Episcopi loci, in quo situm est Beneficium, ex Cap. *Quasium*, *De rerum permutatione*: Sitamen inæqualitas fructuum compensanda sit pen-

pensione, aut pecunia, communius do-
cent contra Sylvest., Cajet., Fabian.,
quod non satis sit auctoritas Prælati,
sed requiratur auctoritas Papæ.

IX. Decimosexto, Pensio tempora-
lis, seu laicalis non est materia Simo-
niæ, cum non sit spiritualis; Contra
vero pensio clericalis, five spiritualis
ea sit, (quæ scilicet fundatur in titu-
lo mere spirituali, ut quæ datur con-
cionatori, vel adjutori Episcopi, aut
Parochi,) five media, quæ scilicet non
fundatur in officio spirituali, sed in
statu spirituali, ut quæ datur Clerico
pauperi, aut Parocho seni, ut se su-
stentet. Ratio est, quia utraque pen-
sio habet onus recitandi officium Bea-
tæ Virginis, & ideo non datur titulo
spirituali, seu propter causam spiritua-
lem. Sed Avil. 2. parte cap. 6. dub. 5.
putat probabiliter, esse temporalem
pensionem fundatam non in officio,
sed in statu spirituali: Potest tamen
Pensionarius vendere fructus pensionis
etiam ad totam vitam, dummodo re-
tineat titulum pensionis; quia hoc ha-
beret rationem veluti locationis, vel
anticipatæ venditionis fructuum.

Decimoseptimo, Resignatio Benefi-
ciorum, si non sit pura, est simonia-
ca; quia omnis pactio in spiritualibus
simoniam continet, ex Cap. final. *De*
Pactis. Verum Sot., Covarr., Sylvest.,
& alii cum Less. cap. 35. dub. 14. do-
cent, resignationem Beneficii in favo-
rem tertii factam in manibus Ordina-
rii cum clausula, Non aliter, nec alias,
non esse illicitam, cum non contineat
Simoniam nec juris Divini, nec hu-
mani; Non Divini, quia nihil tempo-
rale accipitur pro tali renunciatione
conditionata; & sane si permutatio
Beneficiorum non continet hujusmodi
Simoniam, a fortiori nec cessio; Nec
continet Simoniam juris humani; quia
nulla hic intervenit pactio, cum non
habeatur ulla promissio Ordinarii, sed
solum habeatur resignatio conditiona-

Pars III.

ta, quam si Prælati accèptare nolit,
nihil actum est.

Decimo octavo, Dubium est, an re-
demptio vexationis licita sit in Bene-
ficiis? Equidem dico cum Less. dub.
18., quod qui habet jus in re ad Be-
neficium per hoc, quod sit institutus,
aut confirmatus, aut per hoc, quod
libere illud sit jam collatum, potest
pecuniam offerre ei, qui vult impedi-
re possessionem. Ita communiter, quia
possessio est quid temporale: Qui ve-
ro habet tantum jus ad rem, aut re-
motum per hoc, quod est dignus, aut
habet propinquum, per hoc, quod sit
præsentatus, vel electus, vel postula-
tus, sed nondum institutus, aut con-
firmatus, non potest vexationem re-
dimere ab iis, qui possunt prodesse,
ut scilicet non opponant, quæ jure
possunt opponere, quia sic pecunia
sterneretur via ad Beneficium; Sed
potest vexationem redimere ab iis,
qui modis aperte iniquis possunt ob-
esse, verbi gratia, infamando electum,
&c., quia offerretur pecunia solum ne
iniquè noceatur, & omnis hujusmodi
injusta vexatio redimi potest.

Decimonono, Litigantes Simonia-
cam transactionem facerent, si remit-
terent jus spirituale pro temporali, ut
patet; Unde non licet litem circa Be-
neficium, aut circa jurisdictionem spi-
ritualem, aut circa reliquias compone-
re tradita pecunia, ex cap. *Constitu-*
tus, *De transactionibus*; quia sic per-
mutaretur spirituale cum temporali;
Licita tamen est transactio compensan-
do unam rem spiritualem cum altera,
quamvis talis transactio in materia be-
neficiali fieri non possit privata aucto-
ritate ob periculum Simonie, ex cap.
Super eo, *De transactionibus*; Possunt
tamen facere amicabilem compositio-
nem, seu amicabiliter stare judicio a-
licujus prudentis Arbitratoris, (qui ta-
men sit Clericus,) quod idem est ac
facere compromissum in aliquem Cle-
ricum,

A a

ricum,

ricum, qui litem dirimat, & perinde ac si esset Judex, partes componeret, exigente id æquitate, & bono pacis, ut notat hic Bonac. quæst. 4. §. 15., juxta doctrinam Suarii, Tabienæ, & Azorii p. 3. lib. 12. cap. 8.

X. Vigesimo, Pro actibus jurisdictionis fori interni nihil accipi potest, puta pro dispensatione votorum, aut pro absolutione a Censuris, &c., quamvis possit dari pecunia injuste deneganti absolutionem, ad redimendam injustam vexationem: Pro actibus vero jurisdictionis laicæ, & temporalis non est Simonia aliquid accipere, Verbi gratia si Prælatus pretio concedat licentiam docendi, vel legitimandi ad honores temporales, aut ad successionem in bonis; quia non exercet jurisdictionem spiritualem secundum se, sed quatenus continet temporalem; Contra tamen Simonia est accipere, vel dare aliquid pro actibus Ecclesiasticæ jurisdictionis, etiam fori externi; quia talis jurisdictio est spiritualis, & supernaturalis. Unde Trident. sess. 25. cap. 18. generaliter decernit dispensationes Ecclesiasticas gratis concedendas, alioquin censendas esse surreptitias. Receptum tamen est stylo Curie Romanæ, ut in dispensationibus concedendis aliquid solvatur. Primo, pro sustentatione Papæ. Secundo, pro labore, & sustentatione Officialium; quamvis enim pro tali labore nihil accipi possit jure Ecclesiastico, dispensat tamen Pontifex in hoc casu, ut docent Suar., Azor., Bonac. Tertio, quia Pontifex commutat unum opus in aliud, hoc est dispensat relaxando vinculum, & imponendo solutionem pecuniæ erogandæ in pios usus. Quarto, in pœnam delicti. Quinto, ne facile dispensationes petantur.

XI. Quæritur quinto, Quinam possint Simoniæ peccatum incurrere?

Respondeo, omnes homines posse incurrere in Simoniæ Divinæ, & na-

turali jure prohibitam, quia omnes naturali juri subjiciuntur; unde esset Simoniacus Papa, si prævio pretio conferret Ordines Sacros, & Paganus, qui emeret Baptismum, aut ad Simoniæ cooperaretur. Verum Simonia non committitur ex pacto cum Deo inito, verbi gratia, si illi permittatur res temporalis in casu, quod donet prophetiam; nam nihil temporale donari potest Deo, quia dominus est universorum: Solum potest illi dari obsequium spirituale, dando verbi gratia elemosynam; unde spirituale in tali casu cum spirituali, nempe cum prophetia, commutaretur.

Præterea Simoniæ jure humano prohibitam possunt omnes fideles incurrere, quia omnes legibus Ecclesiasticis subjiciuntur, etiam Papa, quatenus secundum vim directivam etiam iis legibus subditur: Quamvis præsumendum, quod habeat justam causam dispensandi secummet, quando eas leges transgreditur; quia in facto Principis non præsumitur delictum, ut bene Suar. lib. 4. cap. 52. Non dispensat tamen in ulla lege, quando vendit aliqua officia Ecclesiæ, quia nulli supremo Principi prohibetur vendere officia vendibilia suæ Reipublicæ, ut notat Azor. part. 3. lib. 12. cap. 29.

XII. Dubium est, An Simoniæ jure humano prohibitam incurrant, qui illam exercent, scientes, & dissimulante Pontifice? Sanch. lib. 3. disp. 35., Sal., & alii putant non incurrere, quia Papa nunquam præsumitur delinquere; Si autem dissimularet Simoniæ, & non in ea dispensaret, delinqueret; ergo præsumenda est dispensatio. Verum Suar., Sayr., & alii putant, non excusari a tolerantia Pontificis, quoties aut non habet Pontifex certam scientiam de re, quam tolerat; aut tolerat, quia non expedit omnes punire ad vitanda pejora mala; aut non est talis consuetudo in contrarium, ut judi-

judicio prudentum ea lex sublata censetur. Ratio est, quia in dubio obligationis legis judicandum in favorem legis, quæ stat in possessione; atqui tolerantia Pontificis in his casibus ad summum reddit tantum dubiam obligationem legis; ergo lex non cessat obligare. Minor probatur; nam taciturnitas, & tolerantia non semper arguit consensum; præsertim quia delictum aliquando non punitur, quia non denunciatur, vel quia non expedit omnes delinquentes punire, vel quia ex negligentia aliqua Superior tacet, quin factum approbet.

XIII. Quæritur sexto: Quibus de causis excusari possit a labe Simonia accipiens temporale occasione spiritualis?

Respondeo, sex causas, seu titulos enumerari. Primus est titulus debita sustentationis. Secundus titulus liberalitatis, seu gratitudinis. Tertius, labor extrinsecus, seu per accidens annexus operi spirituali. Quartus, privatio libertatis, vel alterius commodi temporalis, seu lucrum cessans, ut exercentur spirituale. Quintus, redemptio vexationis. Sextus, consuetudo accipiendi temporale pro spirituali in aliquo casu, in quo jure tantum humano id prohibetur, cum consuetudo possit legem humanam abrogare; De singulis nonnulla dicemus.

Primo itaque sine Simonia labe potest accipi aliquid pro spirituali titulo sustentationis; Nam Simonia tunc habetur, quando accipitur aliquid indebitum; Sustentatio autem jure naturæ est debita; Etenim *Dignus est operarius cibo suo*, Matth. 10., & *Qui altari servit, de altari vivere debet*, ad Rom. 15. Ita communiter: Sicut enim qui contractum onerosum iniret de Missa dicenda, dummodo sibi dentur candelæ, hostia, vinum, & alia necessaria, certe gratis celebraret, ita qui pactum facit de celebrando, dummodo

sibi detur sustentatio, quæ pariter necessaria est ad Sacrificium; Etenim cum homo privet se negotiis temporalibus, quibus posset lucrum capere, & se sustentare, ut vacet Sacris ministeriis, par est, ut sustentatio illi detur; Nec per hoc non gratis Sacra peragit: Sicut mutuans per hoc quod exigit a Mutuatario lucrum cessans, non dicitur non mutuare gratis.

Azor. tamen negat hoc licitum esse ei, qui aliunde potest sustentari. Sed rejicitur communiter, quia quod aliunde habeat, est per accidens, nec per hoc privandus est sustentatione jure naturæ debita; cum nemo teneatur militare suis stipendiis, ut bene Suar. c. 45. Tunc peccaret accipiendo sustentationem, quando ex officio teneretur ministrare spiritualia, & ratione officii haberet alios redditus sufficientes.

Hinc sequitur cum Navar., Suar., Sot., Valent., Bonac. hic, posse sustentationem deduci in pactum, quia quilibet deducere potest in pactum, quod sibi jure naturæ debetur; Sequitur secundo, hac ratione excusandos Ministros Ecclesiæ, Concionatores, Confessarios, &c. accipientes pias oblationes, vel alia stipendia ex consuetudine, vel ex legibus Ecclesiæ præscribentibus aliquid dari pro certis muneribus. Neque dicas, in cap. ult. *De pactis* prohiberi omnem pacitionem in spiritualibus. Nam vel non est ibi sermo de sustentatione jure naturæ debita, vel dicendum, quod in quibusdam functionibus contraria consuetudo legem illam abrogavit.

Secundo, potest aliquid accipi titulo liberalitatis, aut gratitudinis, dummodo non sit gratuita compensatio pro spirituali, quod damnatur ab Innoc. XI. prop. 45. seu non detur ad compensandum spirituale cum temporali; nam hæc compensare, seu æque pensare, apertissima Simonia est; Nec debet ullum tacitum pactum præfuisse;

A a 2 quia

quia sic non gratis, & liberaliter daretur, sed ad satisfaciendum obligationi ex iustitia ratione illius taciti pacti contractæ. Si tamen aliquid detur ad satisfaciendum soli obligationi antidotali, seu morali, ortæ ex virtute gratitudinis, nullo præcedente pacto implicito, non habetur Simonia, cum non detur ut pretium, nec detur intentione permutandi temporale cum spirituali, ut advertit Suar. tom. 1. De Relig. lib. 4. cap. 36., Filiuc., Navar., Valent., & Bonac. hic; Et quamvis dare aliquid titulo gratitudinis non sit gratis dare, sed sit dare titulo Beneficii accepti, tamen quia non datur ad satisfaciendum ulli obligationi ex iustitia, aut ex pacto, ideo non sufficit ad Simoniam; Quod etiam notat Less. dub. 20. ex Suar., Navar., & aliis, ubi tamen pariter notat, periculosum id in praxi esse.

Dices, qui titulo gratitudinis dat spirituale pro temporali, obtinet remissionem, seu extinctionem obligationis antidotalis, quæ est pretio æstimabilis, non secus ac remissio debiti ex iustitia; Unde recurrit, quod temporale cum spirituali commutaretur. Sed respondeo cum Suar. num. 13., Navar., Filiuc. apud Bonac. quæst. 6. punct. 1. negando, remissionem, seu extinctionem talis obligationis esse pretio æstimabilem; Etenim sicut naturaliter confurgit ex largitione doni obligatio ex gratitudine, ita ut ad contrahendam talem obligationem non requiratur novum pactum, nec nova voluntas præter voluntatem accipiendi donum; ita extinctio talis obligationis naturaliter consequitur per recognitionem gratuitam: Ex quo fit, quod qui dat spirituale titulo gratitudinis, & ad extinguendam obligationem antidotalem, vere det gratis, nec aliquid pretio æstimabile acquirat, dum acquirit id, quod naturaliter consequitur ad gratuitam recognitionem: Sicut qui li-

beraliter donat, omnino gratis donat, quamvis acquirat obligationem, quæ confurgit in donatario ad recognitionem; quia talis obligatio naturaliter confurgit, & ideo non dicitur esse pretio æstimabilis. Certum tamen est, ut diximus, quod si quis det temporale obligando donatarium, ut satisfaciat obligationi gratitudinis redonando spirituale, committat Simoniam; quia ex tali pacto sive expresso, sive tacito confurgeret nova obligatio ex iustitia, quæ est pretio æstimabilis; & ideo qui dat mutuum obligando ex pacto mutuatarium, ut remutuet, usurarius est, eo quod præter obligationem generalem, & antidotalem inducitur ex pacto nova obligatio civilis, & specialis.

Hinc fit, quod si quis det temporale intentione acquirendi spirituale ex titulo gratitudinis, non committat Simoniam; Si vero det temporale intentione, ut ille veluti ex pacto tacito obligetur ad redonandum spirituale, ad satisfaciendum obligationi ortæ ex gratitudine, Simoniam mentalem committat, ut notat hic Bonac. Denique si quis gratis det temporale sine ullo pacto implicito, & deinde petat, ut titulo gratitudinis sibi spirituale conferatur, non committit Simoniam, cum non petat indebitum, (quamvis in praxi id etiam valde periculosum sit,) Sicut nec committit usuram, qui petit, ut ex gratitudine sibi remutuetur. Immo nec Simonia committitur ab iis, qui tradunt Religiosis eleemosynas petendo, ut in gratitudinem orent pro se, nec a Religiosis, qui id promittunt: Etenim non petitur eleemosyna in pretium, esto ea non daretur, nisi sperarent orationes, (sicuti non eliceretur actus contritionis, nisi immineret mors,) siquidem illud est motivum extrinsecum impellens, non finalizans; Ad eum modum, quo in actu contritionis metus mortis est motivum solum extrinsecum, & impellens. Quod tamen

men in materia Beneficiorum, orationum, vel simili materia periculosum est in praxi, ne quis velit donum Dei pecunia possidere, quamvis nolit illam dare in pretium: Sicut Simon Magus volebat dare pecuniam in pretium rei spiritualis, nam pretium est mensura valoris rei; Quis autem est, nisi factuus, qui velit spirituale cum temporali posse in valore proportionari? Si in humanis nec amor, nec sapientia pretio aestimantur, ut dicitur Sapient. c. 7., quanto magis supernaturalia? Quare permutare spirituale pro temporali in lata significatione dicitur vendere spiritualia; Sicut Judas dicitur vendidisse Christum, eo quod sic permutavit, & D. August. 4. Confes. cap. 2., quia Rhetoricam mercede docuit, dixit se illam vendidisse.

Quod hæc in praxi sint periculosa, in materia præsertim beneficiaria, patet ex Cap. *Tua nos, De Simonia*, ubi Urbanus II. dixit esse simoniacum Clericum, qui offerebat bona sua Ecclesiæ, ea conditione, ut in Canonicum reciperetur, & esse simoniacos illos, qui non admittuntur erant illum in Canonicum, nisi bona sua largitus esset. Ratio a priori est, quia quamvis pecunia in tali casu esset finis secundarius, tamen movebat voluntatem, tanquam causa principalis partialis, atque adeo in eodem ordine ponebatur pecunia, & finis spiritualis; Etenim uterque simul movebat voluntatem ad conferendum Canonicatum, & solus finis spiritualis non sufficiebat. Præterquamquod non dabatur gratis, & sine pretio; solum enim quando paciscitur sustentatio, datur res spiritualis sine pretio; cum non sit indebita sustentatio, sed jure naturæ debita.

XIV. Notandum tamen, quod si quis susciperet extremam Unctionem non solum pro remissione peccatorum, sed etiam ut liberetur a morbo, quando illam etiam susciperet, quamvis mor-

bum non curaret, tunc ita habet pro fine secundo aliquid temporale, ut non peccet; quia finis secundarius in tali casu cadit a ratione finis rigorose dicti, (qui scilicet magis aestimatur, quam medium,) cum non magis aestimetur, quam opus, quod ad ipsum ordinatur: Quare pro fine secundo sæpe idem significatur ac per accidens, ac de consequenti, non vero significatur finis presse dictus, qui magis intendatur, & aestimetur, quam opus, quod ad illum ordinatur.

Hinc qui opus conjugii intenderit primario propter prolem, secundo propter voluptatem, certe peccaret, quia nullo pacto potest esse finis operationis presse dictus voluptas, nisi apud Epicureos. Quamvis autem aliquis abstinere ab opere conjugii, nisi esset in eo voluptas, non hinc sequitur, quod habeat pro fine secundo voluptatem; sicut non quia aliquis abstinere a celebrando, nisi rogaretur ab amico, vel nisi daretur elemosyna, inde fit, quod pro fine secundo celebrationis habeat obsequium erga amicum, & elemosynam; tum quia potest missa ordinari ad finem spiritualem, quamvis rogatu amici celebretur, sicut rogatu pœnitentium audimus confessiones, quas tamen ad finem spiritualem ordinemus; tum etiam quia preces amici, & elemosyna possunt esse tantum motivum occasionale, non finale, seu causa excitans, & impulsiva ad celebrandum, vel causa applicationis ad celebrandum, quin sit causa finalis, & secunda, juxta distinctionem Juristarum; In quo sensu Deus promittit Hebræis obedientibus bona temporalia, ut eorum spe excitarentur, non ut pro fine illa haberent, nam quod habet rationem finis, pluri aestimatur, quam medium, juxta illud effatum: *Propter quod unumquodque tale, & illud magis*; Unde si Deo obediremus præcise propter bona temporalia, quæ promittit,

mittit, hoc actu magis hæc bona, quam Dei obedientiam æstimaremus, quod est absolum.

Tertio excusat a simonia titulus laboris extrinseci, seu per accidens conjuncti cum actione spirituali, quia huiusmodi labor est pretio æstimabilis, sive labor extrinsecus præcedat, sive comitetur, ut docent communiter: Secus tamen dicendum de labore intrinseco, ex regula illa Urbani in cap. *Si quis objecerit* 2. quaest. 3. *Qui horum alterum vendiderit, sine quo nec alterum provenit, neutrum invenditum derelinquit*; ut communiter etiam docent contra Hadrian. quodlib. 9., Majorem, & alios.

Proinde Suar., Filliuc., & alii apud Bonac. docent, posse quidem accipi aliquid pro obligatione celebrandi tali hora, pro longo itinere, quod quis suscipit ad celebrandam missam, non tamen pro labore, & defatigatione, quæ in missa habetur. Et quamvis multi doceant, quod possit aliquid accipi propter magnam contentionem animi, vocis, virium, præsertim si ex circumstantia personæ oriatur talis defatigatio, ut si peragens sacra sit senex infirmus, delicatæ complexionis, sicut etiam si quis magna voce concionetur, aut multum studeat pro paranda concione, aut si multum laboraret in mandando illam memoriæ; Hoc tamen a Filliuc., & Suar. rejicitur, quia existimant pretium sumi non posse pro laboribus quomodocunque necessariis ad peragendum sacrum ministerium, prout ab hominibus moraliter exerceri potest. Admittit tamen Suar. cap. 21. num. 15. Less., Valent., & alii, quod Cantor aliquid possit exigere pro cantu in Missa, vel divinis officiis, quia talis labor censetur extrinsecus. Docet etiam Less. dub. 8. num. 45., Navar., Cajet., quod possit aliquid accipi pro obligatione exercendi aliquid spirituale, nam sicut in

mutuo nihil accipi potest; tamen potest aliquid accipi pro obligatione mutuandi: ita in casu. Et sic excusant Capitula, quæ suscipiunt onus celebrandi quotannis anniversaria. Sed verius dicendum cum Laym. tract. 4. num. 4. ab his pretium accipi non pro tali onere, sed pro sustentatione, vel quia privant se libertate ad alia opera, ut mox dicemus.

Quartus titulus est privatio libertatis ad alia opera, & privatio commoditatum, & emolumentorum, quod tunc haberetur, si aliis operibus vacaretur. Ratio est, quia privatio hæc est pretio æstimabilis; Sicut enim in mutuo potest accipi lucrum cessans, & damnum emergens; ita in casu, ut notat Less. loc. cit. cum Bonac. Hinc Suar., & Filliuc. docent posse pecuniam accipi a procurante Beneficium ratione laboris in scribendo, in peragendo iter, & ratione privationis lucri, & commodi temporalis, quo se eo tempore privat; hæc enim sunt pretio æstimabilia. Certe pro privatione libertatis ad vacandum aliis negotiis temporalibus, quibus unusquisque posset capere lucrum ad se sustentandum, debita est Sacra peragenti sustentatio; ergo si quando quis se privat in alterius commodum lucro majori, videtur posse illud exigere, non secus ac exigit sustentationem.

XV. Quintus titulus est Redemptio injustæ vexationis; Quare licitum est dare pecuniam nolenti conferre Baptismum; tum quia id colligitur ex cap. *Dilectus*, *De Simonia*; tum etiam quia in tali casu temporale non datur pro Baptismo, sed pro tollendo impedimento injusto, quod est temporale, atque adeo temporale non datur pro spirituali, sed pro temporali. Hinc fit, quod possit quidem dari temporale ad tollendam vexationem injustam, non tamen potest dari spirituale. Verbi gratia non potest dari Beneficium alicui,

ne

ne tibi mortem intentet, aut ne iniuste impediatur asecutionem Beneficii pinguioris, adducendo scilicet hoc in pactum; (nam si des alicui sine pacto Beneficium, timens alioquin, ne te occidat, non est Simonia, ut notat Less. dub. 21.) Ratio est, quia spirituale daretur pro temporali; Si tamen Episcopus iniuste vexet me dando Beneficium indigno, aut nolendo dare mihi, cui revera debetur, non possum dare pecuniam ad hanc vexationem tollendam, nam in tali casu pararem mihi pecunia viam ad Beneficium, eo quod in tali casu remotio vexationis idem est ac collatio Beneficii; Possum tamen dare pecuniam, ne eligat indignum, seu ne faciat malum, non tamen ut eligat me: Et si quis muneribus pervertat electores, possum quidem pecuniam offerre illi, ne electores pervertat, non tamen possum ego pervertere electores muneribus largioribus, quia non est faciendum hoc, quod est intrinsece malum, ad vitandam vexationem iniustam; nec compensatio licita est in delictis patrandis. Quod si vexatio sit iusta, non potest dari pecunia ad illam redimendam, quia pecunia pararetur via ad rem spiritualem.

Sextus titulus est Consuetudo adversus Simoniam pure Ecclesiasticam, quia consuetudo legem Ecclesiasticam abrogat, nulla tamen consuetudo abrogat jus naturale, aut Divinum. Ad agnoscendum autem, num lex sit abrogata per consuetudinem, iudicium ferendum ex communi sensu Doctorum, vel ex praxi Prælatorum, & Confessoriorum, vel ex usu, & stylo Romanæ Curie, ut Suar. cap. 61. Quare qui redditus sufficientes habent ad sustentationem ex officio Ecclesiastico, possunt per consuetudinem acquirere jus ad majores proventus, ut scilicet proventus ad sustentationem assignati augeantur, ut notat Bonac.

hic, dummodo talis consuetudo non habeat speciem Simonie, & turpis avaritie; quia in tali casu non esset censenda consuetudo, sed corruptela.

XVI. Quæritur septimo, An sit simonia dare pretium alicui, ut intercedat pro consecutione alicujus Beneficii?

Respondeo, certum esse, quod dare pretium intercessori immediato pro obtinendo Beneficio contineat Simoniam jure Ecclesiastico prohibitam. Negant nonnulli apud Dian. part. 4. tract. 4. resol. 131. esse Simoniam etiam jure Divino; quia revera non emitur Beneficium, sed intercessio, quæ videtur quid temporale. Communius tamen, & probabilius Suar., Laym. de Simonia §. 6. num. 65., Filiuc., & alii apud Bonac. quæst. 1. §. 1. num. 14, Sanch. dub. 26. affirmant; quia non datur pecunia pro intercessione quacunque, sed pro intercessione in quantum ordinata ad Beneficium obtinendum; quare licet non detur pecunia ad emendum Beneficium, tamen pecunia datur, ut per ipsam Beneficium, seu res spiritualis obtineatur; quod est vere simonia; cum Simon Magus noluerit emere Spiritum Sanctum, sed solum pecunia Spiritum Sanctum possidere. Confirmatur, quia si hæc non esset Simonia juris Divini, eo quod solum ematur intercessio, quæ est quid temporale, nec esset Simonia dare Episcopo pecuniam, ut se benevolam mihi ostendat in collatione Beneficii, unde me possit præferre aliis æque dignis, eo quod nec emeretur Beneficium, sed affectus Episcopi, qui est quid temporale.

Confirmatur secundo, quia quamvis in tali casu Episcopus gratis det Beneficium, tamen qui dat pecuniam intercessori, ut apud Episcopum intercedat, non recipit Beneficium sine pecunia; sed recipere pretio rem spiritualem est verissima Simonia jure Divino prohibita; ergo dare pe-

cu-

cuniam intercessori immediato ad Beneficium obtinendum est Simonia juris Divini.

Verum quia multi cum Navar. docent, (ut diximus quaest. 3.) jure tantum Ecclesiastico esse prohibitam venditionem Beneficiorum ratione emolumentorum, ratione quorum possent vendi jure naturæ, non secus ac vasa sacra ratione materiæ, jure vero Divino prohiberi venditionem Beneficiorum ratione tituli; Hinc qui emeret intercessionem ad obtinendos fructus Beneficii, juxta hanc sententiam committeret Simoniam jure Ecclesiastico duplici titulo prohibitam, & quia emeret fructus Beneficii, & quia pactum iniret pro consecutione Beneficii, siquidem omne pactum pro consecutione Beneficii jure Ecclesiastico est prohibitum; Immo specialiter est prohibitum dare pecuniam pro commendatione, seu intercessione, ex Extravag. *Cum detestabile*, *De Simonia*; ubi excommunicatur quicumque alteri per Simoniam realem confert, vel procurat Beneficium eligendo, presentando, postulando, instituendo, confirmando, &c.

Notat tamen Bonac. cum Suar., Sylvest., Azor., Sanch. loc. cit., non esse Simoniam, si detur aliquid familiaribus Episcopi, a quo Beneficium conferendum est, non ut intercedant, sed ut aditum aperiant, vel facilem ingressum concedant, sive ut certiorum faciant Praelatum de meritis Oratoris, dummodo non se habeant ut intercessores, sed ut informatores; quia hoc, quod emeretur, esset mere obsequium temporale. Nec est Simonia, si intercessori aliquid detur praecise ob laborem accidentalem, eundo, & redeundo ad collatorem, aut in compensationem lucri cessantis, vel damni emergentis, ut notat Navar., quia hujusmodi labores extrinseci in aliis actionibus pure spirituali-

bus possunt sine labe Simoniae commensari.

Dubium est ulterius, At sit Simonia dare pretium pro intercessione mediata apud collatorem Beneficii? Circa quod hæc habet Sanch. apud Dian. part. 4. tract. 4. resol. 151. Si daretur pretium cuidam tertio, ut intercedat apud alterum, cui non incumbit conferre, nec eligere, nec presentare, ut ille tertius obsecret, ut detur illi Beneficium, hoc non est illicitum, & nullo modo est Simonia: quia datur pro re mere temporali, nec paratur via immediate, & proxime ad Beneficium; Sic Gabriel, Vasq. disputato casu Matruti; Et alii juniores dicunt, hoc esse probabile, licet sentiant, oppositum esse probabilius; & consequenter ad hanc sententiam dicunt non esse simoniam, nec peccatum dare aliquid famulo Auditoris, ut obsecret suum herum, ut me proponat Regi ad Beneficium, quia Auditores non presentant ad Beneficia, sed Rex, & eorum suffragium est tantum consultivum, & sic non paratur via immediate ad Beneficium; secus si daretur aliquid famulo Archiepiscopi Granatensis, ut precibus ab ipso Archiepiscopo obtineret, ut me presentaret Regi ad Beneficium illius Regni: Sic docti Recentiores. At licet hoc probabile sit, probabilius tamen est oppositum, quia non potest negari directe parari viam ad Beneficium pretio, & sic emi Beneficium. Haftenus Sanch. loc. laudato.

Hanc sententiam non consulerem; etenim sic etiam per pecuniam paratur via ad Beneficium, quandoquidem qui Beneficium accipit, illud vere possidet per pecuniam, quam obtulit non quidem danti, aut intercessori immediato, sed mediato.

Idem Sanch. lib. 2. Confil. cap. 3. disp. 33. docet, quod si quis post obtentum, & possessum Beneficium ve-

xatur iuste, verbi gratia, quia vult illum accusare, ut deponatur, vel agitat litem, quæ non est evidenter iniusta, Simonia sit offerre pecuniam, ut desistat.

Addit idem Sanch. dub. 33. Simoniam esse dare alteri pecuniam, ne se opponat contra me ad Beneficium; sicut etiam si dicatur, Ego non me oppono tibi ad hoc Beneficium, cum pacto tamen, ut non te opponas mihi ad aliud, quia hoc est pretio æstimabile, & per hoc paratur via ad Beneficium.

Utrum autem licitum sit offerre pecuniam competitoribus, & concurrentibus, ne concurrant? Dicendum, nullo pacto id licere, quia immediate per pecuniam pararetur via Beneficio, seu tolleretur iusta vexatio, & impedimentum immediatum: Secus vero si offeratur pecunia, ne intercessor mediatus intercedat pro concurrentibus; in hoc enim casu tolleretur impedimentum remotum, quamvis hoc esset etiam vexa, quæ iuste poni potest.

XVII. Quæritur octavo, An collatio, vel provisio Beneficii facta per Simoniam ignorantem illam sit irrita?

Respondeo cum communi, esse ipso iure irritam, & qui Beneficium obtinuit etiam ignoranter, inhabilis est non modo ad illud, sed etiam ad alia Beneficia obtinenda in posterum, nisi habilis efficiatur per dispensationem Pontificis in dignitatibus, aut Beneficiis curatis, vel per dispensationem Episcopi in Beneficiis simplicibus, ut notat Bonac. num. 20., & Laym. num. 73. ex Cap. *Nobis fuit, De Simonia*; Ubi dicitur, quod si Beneficium sit simplex, provisio ignorante, ac ratam non habente Simoniam ab aliis commissam, post liberam huius resignationem possit Episcopus dispensare; Ex quo sequitur, quod non possit Episcopus dispensa-

Pars III.

re, nisi post resignationem liberam nec in Beneficiis duplicibus, nec si provisus sciat Simoniam; nec si illam ignorarit ab aliis commissam, & deinde ratam habuerit. Excusatur tamen electus, tum si alii Simoniam commiserint in fraudem, scilicet ut is reddatur inhabilis ad Beneficium; tum etiam si hic expresse dixerit aliis, ne per Simoniam procurent Beneficium.

Notat etiam Laym. num. 74., quod quamvis ex Bulla Pii V. Simoniacus in Beneficio sit inhabilis etiam ad alia Beneficia obtinenda, nihilominus ex Suar. cap. 58. talis constitutio secundum hanc partem non est usu recepta; Unde probabile est, quod docet Navar., quod possit sine dispensatione alia Beneficia obtinere. Bonac. etiam num. 20. notat, quod qui bona fide Beneficium obtinuit, ignorans Simoniam ab alio commissam, gaudere possit regula de triennali possessione, itaut post triennium elapsum turbari nequeat circa illius Beneficii possessionem.

XVIII. Quæritur ultimo: Quas pœnas incurrant Simoniaci?

Respondeo, tres pœnas incurrere. Prima est excommunicatio, & aliæ censuræ, quibus Simoniaci in Ordine, in ingressu in Religionem, & in Beneficio ligantur. Secunda, quod actus simoniace facti sint irriti. Tertia, quod debeat restitui acceptum per Simoniam.

Circa censuras, fertur excommunicatio, Primo a Pio IV. contra committentes Simoniam confidentialem in Beneficiis, & pensionibus. Secundo a Paulo II. contra committentes Simoniam, aut ad id cooperantes in Beneficiorum, vel Ordinum collatione, & suspensio in Ordinato. Tertio ab Urbano IV. contra dantes, vel recipientes aliquid ex pacto pro ingressu in Religionem, & Capitulis suspensionem injunxit: Quod tamen

B b

non

non est intelligendum, si quid detur pro sustentatione, ut notant Sot., Mirand., Bonac., Idque verum est, etiam si Monasterium sit dives; Quod si pecunia, prandia, aut aliquid ad usum Ecclesiae paciscantur, &c., incurritur excommunicatio.

Circa invaliditatem, aut validitatem actorum Simoniacorum, Primo, Sacramentum Pœnitentiæ solum per accidens est irritum; quia scilicet a Pœnitente peccatur, non quia Ecclesia tollit jurisdictionem Confessario, ut poterat tollere; quare si peccatum abesset, validum esset Pœnitentiæ Sacramentum Simoniacè collatum; puta si solus Pœnitens bona fide pro absolutione obtinenda pretium conferret. Secundo, valida est emptio Officii Ecclesiastici temporalis, ut Æconomi, Advocati, Procuratoris, Defensoris bonorum Ecclesiasticorum. Tertio, consecratio Calicis, aut Ecclesiae, & quodcumque ex Ordine pendet. Quarto, professio facta per Simoniam, quia nullibi irritatur. Quinto, licentia simoniace concessa; aut sententia data ob pecuniam. Sexto, probabiliter collatio pensionis; quia licet sit res spiritualis, non est proprie Beneficium Ecclesiasticum. Septimo Officia spiritualia Religionum, ut Abbatis, Prioris, &c., ut Lefs., Azor. contra Suar., Filliuc., qui putant ea esse Beneficia, & ideo invalide per Simoniam conferri, & contrahi inhabilitatem ad idem, & alia omnia Beneficia obtinenda. Porro sunt irritæ actiones jurisdictionis, ut administrationis ordinatæ ad obtinendam provisionem Beneficii, ex cap. *Sicut tuis*, De *Simoniam*.

XIX. Denique quod attinet ad restitutionem, Dico primo, Qui pretium accepit pro re spirituali, jure Divino tenetur illud restituere danti, antequam illi tradat rem spiritualem; ut patet; quia sub ea conditione datur, unde conditione non impleta non

transfertur dominium; Nec potest tradi res spiritualis ad conditionem implendam, quia jam completeretur Simoniam: Post traditam tamen rem spiritualem, qui pretium accepit pro re spirituali, tenetur in solis tribus casibus ex jure Ecclesiastico restituere pretium acceptum, videlicet, si acceperit pretium pro Beneficio, pro collatione Ordinum, & pro admissione in Religionem; Et quidem probabilius videtur cum D. Th. 2. 2. quaest. 32. art. 7., Lefs., quod tale pretium sit restituendum pauperibus, vel Ecclesiae, cui facta est injuria; videtur enim esse contra mentem Ecclesiae imponentis restitutionem in pœnam delicti, quod restituatur ipsi danti, qui etiam deliquit; quamvis probabilis etiam sit opinio Sanch. dicentis restituendum esse danti, quia lex penalis Ecclesiastica non obligat ante sententiam Judicis.

Notat tamen Sanch. apud Dian. part. 4. tract. 4. resol. 167. pretium simoniace acceptum pro gratia, & iustitia ex Bulla Gregorii XIII. restituendum esse pauperibus, datum vero ob ingressum in Religionem, ex cap. *Veniens*, De *Simoniam*, restituendum esse ipsi danti. Pretium tamen acceptum pro Beneficio ante sententiam judicis restituendum est, ex cap. *De hoc*, de *Simoniam*; ubi dicitur, retineri non posse sine periculo propriæ salutis, ut docent Suar., Lefs. contra Ugolin. apud Bonac.: Idemque docet Sanch. lib. 2. Moral. cap. 3. dub. 112. de pretio accepto pro conferendis Ordinibus, ex Extrav. 2. de *Simoniam*.

XX. Dico secundo, Ex jure Divino obligatur ad restituendum pretium ipsi danti, qui pecuniam accepit pro quacumque re spirituali, quam ex iustitia tenebatur ponere; Verbi gratia, Parochus, cui assignata est congrua sustentatio, tenetur ad restitutionem, si pro Sacramentorum administratio-

ne

ne pecuniam accipiat; non secus ac Judex si pretium exigat pro ferenda sententia iusta; cum ex iustitia ad id teneatur. Ita omnes.

Qui vero accipit pretium pro re spirituali, quam non tenetur ex iustitia ponere, puta si vendat reliquias, aut administrationem Sacramentorum, docet Navar. cum communi Theologorum, & Canonistarum usque ad tempus suum, Caser., Sylvest., Victor., & aliis cap. 23. num. 103., non teneri ad restitutionem jure Divino: Additque Sanch. in Opuscul. lib. 2. cap. 3. dub. 113. apud Dian. part. 4. tract. 4. resol. 167., pretium hujusmodi simoniace acceptum ne jure quidem Ecclesiastico restituendum esse ante Judicis sententiam, exceptis illis tribus casibus, si scilicet Simonia committatur in Ordine, Beneficio, & ingressu Religionis. Verum Sot., Henr., Molin., uterque Medin., & alii probabilius apud eundem Dian. censent, quodlibet pretium Simoniace acceptum jure Divino restituendum esse; gratis quippe dandæ sunt res spirituales, quas gratis a Deo accepimus.

XXI. Dico itaque tertio cum Lefs., Qui accipit pretium pro conferenda re spirituali, quam potest sine suo incommodo conferre, & quæ non habet annexum ullum commodum spirituale, ut sunt Sacramenta, Sacramentalia, &c., tenetur jure Divino ad restitutionem, nisi putetur illud gratis donatum, aut non excedat rationabile subsidium sustentationis. Ratio est, quia tenemur hæc ex præcepto Christi Domini gratis dare, uti gratis accepimus; Unde fideles habent iustitiæ divinitus concessum ad ea gratis accipienda. Et quamvis qui non est Parochus, non teneatur ea conferre ex iustitia, quilibet tamen si vult ea conferre, tenetur ex iustitia conferre gratis, sicut nemo tenetur

ex iustitia mutuare, sed si vult mutuare, ex iustitia tenetur mutuare sine usuris.

Qui tamen Simoniam commisit accipiendo aliquid pro pretio functionum spiritualium, potest ex tali pretio solum retinere, quod sibi debitum esset ad sustentationem pro tali actione spirituali, ut notat Suar. apud Bonac.

Quod si quis in gratiam alterius privat se aliqua re spirituali cum aliquo suo incommodo, pretium, quod pro tali incommodo subit, non est restituendum jure Divino, sive ille privet se re illa spirituali cum aliquo incommodo temporali, ut si resignet Beneficium; sive cum aliquo incommodo spirituali, ut si privet se reliquiis, corona benedicta; (quamvis Bonac., & alii contradicant) Ratio est, quia nemo jus habet, ut sui causa gratis incommodum ullum sive temporale, sive spirituale subeam; unde si exigatur aliquid in compensationem, non irrogaretur injuria. Nec proinde fit, quod liceat reliquias vendere; etenim quamvis hoc non sit contra iustitiam, est tamen contra reverentiam debitam rebus Sacris, quod pretio humano æstimentur.

Ex hac ratiocinatione inferunt nonnulli, quod neque jure Divino restituendum sit, quod accipitur pro re spirituali, quæ habet annexum commodum temporale; ut si vendatur Canonicatus, Episcopatus, ingressus in Religionem, quod habet conjunctum commodum alimentorum per totam vitam: Quamvis enim peccatum sit ea non conferre gratis, non videtur tamen peccatum hoc esse contra iustitiam, quia est pretio æstimabile emolumentum, quod confertur; Et quod Prælatus exclusis aliis te præferat, & affectum suum ad te determinet, est pretio æstimabile.

Huic tamen sententiæ nullatenus ad hærendum puto, quandoquidem ex

hoc sequeretur, quod pariter si quis ex legato deberet dare centum alicui pauperi, non teneretur ad restitutionem, si a Titio paupere nonaginta acciperet, ut sibi potius, quam alteri talem eleemosynam largiretur, quod nemo dixerit. Et ratio a priori est, quia commodum temporale annexum rei spirituali gratis debet dari, sicut ipsa res spiritualis, ex intentione instituentis illud; non secus ac eleemosyna ex institutione testatoris debet dari pauperi gratis. Ita Suar., Filliuc. apud Bonac. quaest. 7. punct. 3. difficult. 1. num. 7., Laym. num. 79. Quod pariter constat ex thesi 22. ab Alex. VII. proscripta, quae habet: *Non est contra iustitiam Beneficia Ecclesiastica non conferre gratis, quia collator non exigit pecuniam pro collatione Beneficii, sed veluti pro emolumento temporali, quod tibi conferre non tenebatur.*

XXII. Dico quarto, Qui e contra accepit rem spirituales pro pretio, non tenetur jure Divino illam restituere, cum nulli fecerit injuriam; jure tamen Ecclesiastico solum Beneficium simoniace acceptum restituendum est; unde qui pretio reliquias, verbi gratia, accepit, non tenetur ullo jure eas restituere. Et ratio a priori est, quia licet pretium pro re sacra detur conditionate, videlicet quatenus ex justitia debetur, & cum non debeatur ex justitia, eo quod res sacra danda sit gratis, ideo pretium simoniace acceptum restituendum est; At res sacra datur absolute, & ideo pretio restitutum ea restitui non debet.

Dubium est, An fructus Beneficii simoniace accepti ante sententiam Judicis restituendi sint a Beneficiario?

Respondeo cum communi affirmative, cum nullo justo titulo retineri possint; etenim adeptio, seu provisio Beneficii simoniaca est ipso facto irrita, ex Extravag. *Cum detestabite*, *De Simonia*, ubi expresse dicitur, Be-

neficiarius nec jus ullum acquirere, nec facere fructus suos; Quare fructus restituendi sunt Camerae Apostolicae, nisi compositio ab ipsa obtineatur vel in pios usus, aut Ecclesiae, quae laesa fuit.

XXIII. Mittimus hic agere de Restitutione ob usuram faciendam, quoniam abunde hac de re egimus in quarto ex Opusculis Theologico-Moralibus in lucem jam editis, agentes ex professo de Usuris. Et plurima etiam de eadem dicemus in tractatu infrequenti de Contractibus, ubi disceptabimus Deo dante de Mutuo, & Usura; Et in eodem tractatu agentes de Ludo, dicemus de Restitutione ob ludum faciendam.

ARTICULUS IX.

De Restitutione faciendam ob Horarum, & Residentiae omissionem.

- I. Beneficarii post sex menses a Beneficii possessione, si Horas non recitent, tenentur ante sententiam Judicis fructus restituere pro rata omissionis, erogando illos aut in fabricam Beneficii, aut in pauperes. Explicavit Pius V. quid sonet ly pro rata omissionis.
- II. Probabiliter non tenentur ad restitutionem, qui inculpabiliter Horas omisit.
- III. Datum ob causam restituendum est causa non subsequuta, nisi aliud constet ex voluntate dantis.
- IV. Omittens partem aliquam minorem, quam sit Hora parva, probabiliter nihil restituere debet.
- V. Qui recitat quidem Horas, sed sine attentione debita; sicut peccat graviter, ita ad restitutionem fructuum obligatur.
- VI. Pariter Canonici recitantes in Choro sine debita attentione distributiones retinere non possunt.

VII.